

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tulostavoiteasiakirja 2023

SISÄLLYSLUETTELO

Tulostavoiteasiakirja 2023	1
1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	3
1.1 Lisäämme elinvoimaa	3
1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen.....	3
1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta	5
1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen	11
1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen	12
1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee.....	13
1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta	17
1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen.....	17
1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut.....	19
1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista.....	20
1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila	21
1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys	23
1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite	24
2 Toiminnallinen tuloksellisuus.....	25
2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat.....	25
3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	28
4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät	29
5 Voimassaolo ja seuranta	30
5.1 Liite.....	30
6 Allekirjoitukset.....	31

12.12.2022

Toiminta-ajatus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Yleistä

ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tässä tulossopimuksessa määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä kumppaniverkoston kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestävästä kasvua ja tulevaisuutta sekä hyvinvointia ja sisäistä turvallisuutta.

Pitkän aikavälin strategiset linjaukset

Lapin ELY-keskus sitoutuu hallitusohjelmassa ja yhteisesti valmistellussa AVI-ELY –strategiassa 2020 - 2023 asetettuihin kansallisiin strategisiin painopisteisiin ja linjauksiin.

ELY-keskus osallistuu aktiivisesti uuden strategiakauden valmisteluun ja erilaisten aluehallinnon rakennevaihtoehtojen määrittelyyn sekä arviointiin. Tuomme ennakoivasti ohjaavien tahojen käyttöön tietoa alueiden tilasta ja aluehallinnon toimintaa koskevista mahdollisuuksista ja kipupisteistä.

Lisäämme elinvoimaa Lappiin – Tuotamme ratkaisuja yhdessä asiakkaiden ja kumppanien kanssa

Toiminnan perusteena on Lapin kehittäminen ja asiakkaiden hyvä palvelu. Asiakkaiden palvelutarpeiden tunnistaminen ja niiden ratkaiseminen ovat keskiössä. Tuloksia tehdään yhdessä asiakkaiden ja kumppanien kanssa. ELY-keskuksella on erilaisia rooleja kumppanuusverkostoissa. Useimmiten merkitys on keskeinen tulosten ja ratkaisuiden aikaansaamisessa. Olemme aktiivisia aluekehittäjiä ja ratkaisujen hakeminen sekä löytäminen ovat toiminnan lähtökohtana kaikilla vastuualueilla ja TE-toimistossa. Vaikutamme alueiden käyttöön ja rakentamiseen sekä ympäristövaikutusten arviointiin. Rahoituksemme, hankintamme, palvelumme, neuvontamme, ohjauksemme ja valvontamme luovat edellytyksiä kestäväälle, menestyvälle ja uudistuvalla elinkeinoelämälle.

Lapin hyvinvointi, turvallisuus ja yhdenvertaisuus

Luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarat ovat yksi Lapin vahvuuksista. Luonto luo perustan alueen hyvinvoinnille. Elinkeinoelämää on kehitettävä kestäväällä tavalla hyödyntäen parasta mahdollista teknologiaa. ELY-keskus edistää Lapissa asuvien, työskentelevien, liikkuvien ja täällä vierailevien ihmisten hyvinvointia. Toiminnan tuloksena ihmiset

pystyvät sujuvasti liikkumaan ja nauttivat puhtaasta ja lajirikkaasta luonnosta, kulttuurista ja palveluista sekä kotoutuvat Lappiin. Valvontamme (mm. elintarvikkeet, ympäristöluvat, kalastus) ja toimintamme (mm. tulvien suojeleminen, ympäristövaikutusten arviointi, liikenneturvallisuus) edistävät turvallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Toimintamme vaikuttaa myös alkutuotanto- ja matkailuelinkeinoin liittyvien eläinten hyvinvointiin.

Toimintaympäristön huolestuttava muutos pandemian ja sotatilan myötä, korostaa huoltovarmuutta ja omavaraisuuden kehittymistä. ELY-keskus tuo asiantuntijuuden erilaisten valmius- ja kehittämissuunnitelmien toimintaan ja toimii aktiivisena jäsenenä valmius- ja varautumistoiminnassa. Osallistutaan ja edistetään aktiivisesti uudenlaisten kehittämisalustojen syntymistä. Aktivoidaan ja tuodaan monialaista tietoa verkostojen ja ekosysteemien tarpeista nousevaa innovaatio- ja kehittämistoimintaa. Varaudumme ja tuomme tilannekuvaan rakennemuutoksen ja muun poikkeustilanteen hoitamaiseen. Tavoitteena elinkeinoelämän monipuolistuminen ja arvoketjujen sekä paikallisten luonnonvarojen ja -tuotteen vahvistuminen.

1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on jaettu strategiaan painopisteisiin *Lisäämme elinvoimaa* ja *Tavoittelemme hiilineutraaliutta* AVI-ELY-strategia-asiakirjan mukaisesti ja hallitusohjelmaan perustuen. AVI-ELY-strategian strateginen painopiste *Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta* on sisällytetty poikkileikkaavasti kohtiin *Yleistä ja Toiminnallinen tuloksellisuus*. ELY-keskukset osaltaan edistävät valtion aluehallinnon yhteisten strategisten painopisteiden tavoitteiden toteutumista. ELY-keskus toteuttaa ja ottaa huomioon omassa toiminnassaan Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet, jotka koskevat viraston tehtäviä. Tästä toiminnasta ELY-keskus raportoi säännönmukaisesti myöhemmin erikseen annettavan ohjeen mukaisesti. Virasto varmistaa Suomen kestävä kasvun ohjelman (RRF-väline) toimeenpanossaan sisäisen valvonnan, seurannan ja raportoinnin toimivuuden EU:n RRF-asetuksen (2021/241) ja kansallisen RRF-toimeenpanosäädöksen ”Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta” (537/2022) vaatimukset huomioiden.

1.1 Lisäämme elinvoimaa

1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen

Tavoite: Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä.

Vaikutetaan siihen, että mahdollisimman moni työnhakija saadaan työllistymään

Osallistumme TE-palveluita koskevan uudistuksen alueelliseen valmisteluun ja palveluiden mahdollisimman sujuvaan siirtoon valtiolta kunnille. Tuemme muutoksen kohteena

12.12.2022

olevaa henkilöstöä ja osallistumme aktiivisesti ELY-keskusten uudenlaisen toimijuuden määrittelyyn ja rakentamiseen.

- Tehostetaan työnvälitystä ja kohtaanto haasteisiin vastaamista asiakaspalvelumallin mukaisesti
- Madalletaan yritysten työllistämisen kynnystä ja tarjotaan rekrytointia tukevia palveluja, sekä lisätään palkkatuen käyttöä yrityksissä
- Toimitaan tiiviissä yhteistyössä ja ennakoitujen TE2024 -uudistuksen toimeenpanoa Rovaniemen seudun kuntakokeilun ja Kemian kaupungin työllisyys Hankkeen kanssa ja vahvistetaan yhteistyötä myös muiden kuntien kanssa
- Vahvistetaan työnhakijoiden yksilöllistä palveluntarpeen arviointia, työnhaun tukea ja ohjausta tarvittaviin palveluihin
- tehostetaan palveluihin ohjaamista ja palvelujen markkinointia sekä viestitään Lapin työpaikoista ja TE-palveluista niiden tunnettuuden lisäämiseksi monikanavaisesti erilaisten tapahtumien ja kumppanuuksien avulla
- edistetään moniammatillista yhteistyötä erityisesti hyvinvointialueen ja kuntien kanssa.
- haetaan palveluilla parempaa vaikuttavuutta lisäämällä sopimuksiin laatua ja vaikuttavuutta lisääviä elementtejä sekä sisällyttään palveluihin kohderyhmän edellyttämää erityisosaamista
- vastataan yritysten osaamistarpeisiin lyhytkestoisilla, joustavilla ja työelämälähtöisillä koulutuksilla.
- ohjataan, neuvotaan ja autetaan yritysten muutostilanteissa ja kehittämisessä
- Palvelujen ja koulutusten hankinnassa edistetään palvelujen tunnettuutta sekä kohderyhmämarkkinointia, myös verkosto- ja kumppanuusyhteistyönä
- Kehitetään ja toteutetaan ennakoivan rakennemuutoksen toimintamallia alueen positiivisissa ja negatiivisissa rakennemuutostilanteissa luomalla edellytyksiä uudelle yrittäjyydelle ja osaamiselle, työllistymiselle sekä ratkaisuille työvoiman saatavuushaasteisiin
- Nostetaan osaamista ennakkoinnissa ja tiedolla johtamisessa
- Kehitetään operatiivista toimintaa yhteistyön paikkojen lisäämiseksi ja toimintatapojen "parantamiseksi"
- Palveluvalikoimaa kehitetään tietoperusteisesti

Edistetään ammatillista ja alueellista liikkuvuutta sekä työperäistä maahanmuuttoa

- Markkinoidaan Lapin työmahdollisuuksia ja tehdään osaajamarkkinointia yhteistyössä kuntien ja kumppaneiden (mm. House of Laplandin) kanssa sekä luodaan edellytyksiä alueelliselle liikkuvuudelle Lappiin työperäiselle maahanmuutolle. Kehitetään Lapin imagoa työn tekemisen paikkana, investointi- ja matkailukohteena, myös virtuaalinen International House Of Lapland -kehittämistyön kautta.
- Käynnistetään työ- ja koulutusperusteiseen maahanmuuttoon painottuvan Lapin maahanmuuttostrategian 2030+ toimeenpano ja seuranta
- Kehitetään alueen veto- ja pitovoimatekijöitä-yhteistyössä Lapin kuntien ja toimija-verkoston kanssa ja tehdään tarvittavaa hankeaktiivointia
- Erityyppisten osaajien ja heidän tarpeidensa tunnistaminen (esim. Kansainväliset opiskelijat/harjoittelijat, työn perusteella muuttavat) sekä heille suunnattujen palvelujen, työllistymisen edellytysten ja työmarkkinoille kiinnittymisen edistäminen.
- Tunnistetaan positiivisia ja negatiivisia kohtaanto-haasteita ja tiivistetään toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä niihin kohdistuvien toimenpiteiden kehittämisessä.

12.12.2022

- Toteutetaan yhteistyössä toimijoiden kanssa hallituksen Talent Boost toimenpideohjelmalla alueellisin toimenpitein: Laaditaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa toimintamalli asettautumiseen, työllistymiseen ja kansainvälisiin rekrytointeihin, jolla edistetään kansainvälisten osaajien ja heidän perheidensä houkuttelua, asettautumista ja juurtumista Lappiin.
- Tuetaan toiminnoilla alueen yritysten ja TKI-toiminnan kasvua, kansainvälistymistä ja investointeja.
- Hyödynnetään työn ja yrittäjyyden uudenlaiset mallit ja muodot maksimaalisesti.
- Käynnistetään alueen tarpeisiin vastaavat lähtömaakoulutukset esim. soteala
- Edistetään työelämän monimuotoisuuden ja tasavertaisuuden lisäämistä yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa
- Tehdään tiivistä yhteistyötä Lapin EURES – palveluiden asiantuntijoiden kanssa, osallistutaan valtakunnallisiin Talent Boost ja EURES verkostojen työskentelyyn, hyödynnetään sekä Talent Boost että EURES palveluita täysimääräisesti sekä kehittämis- että palvelutyössä.

Tehdään hankeaktivointia, jotta alueelle saadaan työllisyyttä ja osaavan työvoiman saatavuutta edistäviä hankkeita rahoitettavaksi Euroopan sosiaalirahaston tuella. Lisäksi kannustetaan toimijoita käynnistämään hankkeita työelämän ja työyhteisöjen kehittämiseen huomioiden kansainvälistyminen ja erityistä tukea tarvitsevat.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Käynnissä olevien työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto, vk (TA)	44	42	40	40
Virta yli 3 kuukauden työttömyyteen, % (TA)	38	36	36	35
Rahoitetuissa hankkeissa keskimäärin syntyvät työpaikat yrityksissä (työpaikkakerroin)	5	5	5	5

TA = tavoite sisältyy valtion talousarvioon

1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta

Tavoite: *Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot ovat 4 % bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. ELY-keskukset edistävät t&k&i tavoitetta erityisesti tukemalla pk-yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita.*

12.12.2022

Edistetään sekä toteutetaan sellaisten Euroopan sosiaalirahaston tuella rahoitettavien hankkeiden syntymistä, joilla voidaan kehittää pk-yritysten osaamista sekä tuottavuutta ja työhyvinvointia. Lisäksi tuetaan kehittämis- ja innovaatiohankkeiden syntymistä, jotka perustuvat TKI-toimijoiden ja yritysten sekä teollisten ekosysteemien yhteisiin tarpeisiin. Kehitetään TKI-toimijoiden osaamista ja verkostoitumista, myös kansainvälisesti sekä osaajien houkuttelua Lappiin. Edistetään TKI-toimijoiden toimintaympäristötuntemusta, ennakkointia sekä yritysysteistyötä tuottavuuden ja vaikuttavuuden nostamiseksi.

Erityisesti edistetään rahoitettavaksi hankkeita, jotka liittyvät elinkeinoelämän ympäristöhaittojen ja –riskien vähentämiseen, bio- ja kiertotalouden arvoketjujen sekä luonnonvarojen paikallisen jalostuksen vahvistamiseen ml. erilaiset kokeilut, pilotit ja demonstraatiot.

Kehitetään klusteritoimintaa tavoitteellisesti niin, että ne toimivat alustana kehittämisideoiden syntymiselle ja toteuttamiselle. Otetaan mallia hyvin toimivista klustereista esimerkiksi Arktisen teollisuuden ja kiertotalouden klusteri. Klusteritoiminta on Lapissa toimialapohjainen sekä älykkään erikoistumisen temaattiset ryhmät huomioiva. Suurahankkeiden tulo mahdollistaa ns. Ekosysteemien ja ekoteollisuuspuistojen kehittämisen. Klusteritoiminnan perustan muodostaa aluehallinto, oppilaitokset (toinen- ja korkeakouluaste), tutkimuslaitokset ja elinkeinoelämä.

Mittari:

ELY-keskusten toimenpiteet tki- tavoitteen edistämiseksi (rahoituspalvelut, innovaatioympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien edistäminen sekä innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen) (sanallinen)

Haetaan ratkaisuja yritysten erilaisiin palvelutarpeisiin ml. rahoituspalvelut yhteistyössä TE-toimiston ja seudullisen yrityspalveluverkoston sekä muiden toimijoiden kanssa yritysten erilaisiin palvelutarpeisiin. Markkinoidaan palveluja monikanavaisesti. Kehitetään seudullisten yrityspalvelutoimijoiden osaamista ja viestintää yritysten kasvun mahdollistamiseksi.

Aktivoidaan yritysten kehittämishankkeita, jotka kytkeytyvät laajempaan toimintaympäristön yhteiskehittämishankkeisiin (uusi alueellinen TKI-rahoitus ja valtakunnallinen EAKR:n Innovaatio- ja osaamisverkosto).

Lapissa huomioidaan älykkään erikoistumisen mukainen toiminta. Tavoitteena saada laajempia yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuuksia. Kansallinen TKI-tiekartta huomioidaan ELY-keskuksen toiminnassa.

Järjestetään osana TeamFinland konseptia toimijoiden kanssa yhteistyössä erilaisia tilaisuuksia markkinoinnin tehostamiseksi ja palvelujen tunnettavuuden lisäämiseksi.

Hyödynnetään työ- ja elinkeinotoimiston laajat kontaktit yritys asiakasrajapinnassa, aktiivoidutaan KasvuCRM:n käytössä ja vastataan yritysten kasvu- ja kansainvälistymishalukkuuteen yritysliidien pohjalta.

Ekosysteemit ja ekoteollisuuspuistot nähdään mahdollisuutena monipuolistaa elinkeinorakennetta ja saada tuotannollisen toiminnan jalostusastetta nousuun. Oppilaitosten ja tutkimuslaitosten tutkimustoiminnan selkeämpi koordinointi aluestrategian tukemiseen kumppanuusmallilla on keskeinen kehittämiskohde.

12.12.2022

Tavoite: *Aktivointitoimien avulla yhä useampi yritys kehittää toimintaansa kasvun mahdollistamiseksi*

Yrityksiä tuetaan haastavan maailmantilanteen (koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, energiakriisi) aiheuttamissa liiketoimintahaasteissa ja palvelutarpeissa.

Toteutetaan erilaisia palvelujen markkinointitoimia yritysten aktivoimiseksi suoraan sekä seudullisten yrityspalvelutoimijoiden kautta. Hyödynnetään paremmin mm. yritysten kehittämispalveluiden (KEHPA), omien hankkeiden sekä TäsmäKoulutuksen mahdollisuuksia yritysten kasvun mahdollistajana.

Kehitetään seudullisia yrityspalveluja verkostoyhteistyössä erillisen hankkeen kautta. Työelämän murrokseen vastaamiseen kehitetään palveluja ja verkostotyötä erillisen hankkeen kautta.

Edistetään yritysten hyvien asiakaskokemusten syntymistä luomalla lisäarvoa tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa tuottaen lisäarvoa ja kokonaisvaltaista palvelua yrityksille. Kehitetään sujuvia palveluketjuja ja -tarjoamaa organisaatorajat ylittäen.

Vahvistetaan yritysten digiosaamista aktivoimalla yrityksiä kehittämään liiketoimintaprosesseihin liittyvää digitaalista osaamista.

Aktivoidaan EAKR- ja ESR-hankkeisiin osallistuvia yrityksiä kehittämään toimintaansa ja viestitään muista yritysten kehittämispalveluista, mukaan lukien maaseuturahaston palvelut.

Kohdennetaan maaseuturahaston rahoitusta yritysten toimintaa kehittäviin yritystukiin (perustamistukiin) sekä yritysryhmähankkeisiin. Yrityksiä tuetaan Covid-19-pandemian aiheuttamissa liiketoimintaongelmissa. Hyödynnetään maaseuturahaston elpymisrahoituksen mahdollisuudet mm. omistajanvaihdostilanteissa ja uusiutuvan energian käytön hankkeissa.

Aktivoidaan yrityksiä ja koko Lapin Team Finland-verkoston asiakasyrityksiä hyödyntämään maakunnallista, kansallista ja globaalia Team Finland-verkostoa kasvun ja kansainvälistymisen kehittämiseksi. Tuetaan yritysten pyrkimyksiä maakunnasta maailmalle, mutta myös maailmalta maakuntaan.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Kasvu CRM-järjestelmään kirjattujen liidien määrä (kpl)	100	100	100	110

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat yhteisten Team Finland-tavoitteiden edistämiseen ja kehittävät yhteistyötään TF-verkoston toimijoiden kanssa.*

12.12.2022

Team Finland -verkoston ydintehtävä on Suomessa toimivien yritysten viennin ja kansainvälisen kasvun vauhdittaminen.

Lapissa toimii sekä Team Finland-alueverkosto että Team Finland-alue tiimi, joita ELY-keskus johtaa.

Team Finland-alue tiimi koostuu julkisrahoitteisista ydintoimijoista: ELY-keskus, TE-toimisto, Business Finland, Finnvera. Alue tiimi varmistaa uusitun TF- strategian tavoitteiden ja toteutumisen alueella.

Team Finland -alueverkostoon kuuluvat julkisrahoitteisten toimijoiden lisäksi alueella toimivia kehitysyhtiöitä, Lapin kauppakamari, Lapin Yrittäjät, Lapin liitto ja yliopisto. ELY-keskus tarjoaa palvelujaan kansainvälistä liiketoimintaa käynnistäville ja laajentaville yrityksille - toiminnan pääpaino on pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Verkoston tavoitteena on myös Suomeen suuntautuvien kansainvälisten investointien ja matkailun edistäminen sekä osaamisen vahvistaminen sekä yhteisen asiakkuustyön kehittäminen, yrityksille niiden tarvitsemat palvelut saumattomasti ja ketterästi.

Ely-keskus sitoutuu edistämään Team Finland –toiminnan näkyvyyttä yhteisesti toteutettavissa tapahtumissa ja palvelukokonaisuuksissa sekä käyttää asiakkuustyön pohjana yhteistä asiakkuudenhallintajärjestelmää. (Viite: Team Finland-strategia 2019.)

Tulevan vuoden erityinen painopiste TF-ydintoimijoiden sekä alueellisten ja yksityisten kumppanien roolien selkeyttäminen ja TF-palvelupolun kirkastaminen, palvelujen asiakslähtöisyyden kehittäminen sekä liiden välittäminen TF-toimijoiden välillä CRM:ssa.

Mittari: *ELY-keskuksen kehittämistoimenpiteet Team Finland-tavoitteiden edistämiseksi (sanallinen)*

ELY-keskuksen vetämä ydintoimijoiden alue tiimi (ELY-keskus, Business Finland, Finnvera, TE-toimisto) kokoontuu säännöllisesti. Team Finland-ydintoimijoiden roolit ovat selkeät. Team Finland-alue tiimiin osallistuu laajasti em. organisaatioiden asiantuntijoita myös mm. Kv-neuvoja.

ELY-keskuksen vetämä keskeisten kumppaneiden Team Finland-alueverkosto kokoaa yhteen ydintoimijoiden lisäksi myös muut alueelliset yrityspalvelutoimijat (mainittu edellä). Jatkossa tullaan soveltuvien osin täsmentämään myös keskeisten kumppaneiden roolijakoa.

ELY-keskus tarjoaa palvelujaan kansainvälistä liiketoimintaa käynnistäville ja laajentaville yrityksille sparraten ja neuvoen. Toiminnan pääpaino on pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. ELY-keskuksen avulla yritykset tunnistavat mahdollisuudet kasvuun ja kansainvälisyyteen ja aloittavat määrätietoisuuden suunnittelun kehittyäkseen pääosin kotimarkkinoilla toimivista yrityksistä kansainvälisiksi yrityksiksi. Hyödynnetään koronatuella saaneet yritykset TF-asiakashankinnassa.

ELY-keskus tukee ja sparraa myös jo kansainvälistyneitä yrityksiä kasvupolun eri vaiheissa liittyen mm. kansainvälistymissuunnitelmiin, rahoitukseen, markkinatietoon ja kaupan esteisiin sekä edistää toimillaan yritysyhtymien toimintaa. Lisäksi ELY-keskus vahvistaa osaavan työvoiman saatavuutta yhdessä TE-toimiston kanssa sekä neuvoo

12.12.2022

yrittäjiä mm. kansainvälisten osaajien hyödyntämisessä, Market Opportunity-palveluissa, markkinakohtaisissa webinaareissa, Talent Boost-/Talent Explorer-palveluissa ja UM:n palveluissa yritysten tarpeiden mukaan.

ELY- keskus varmistaa yritysten sujuvan palvelupolun maakunnasta maailmalle hyödyntäen alueellista, valtakunnallista ja globaalia Team Finland-verkostoa. Eri Team Finland -yhteistyöryhmien välillä jatketaan uuden, yhden yhteisen matalan kynnyksen digitaalisen yhteydenottokonseptin käyttöönottoa, mikä ottaa huomioon yrityksen kehittämistarpeet ja tilanteet laajasti ja joihin TEM-konsernin toimijoiden ja UM:n yrityspalvelutarjonta kohdistuvat.

Team Finland-palvelujen tunnettuutta lisätään asiakaskontaktien, maakunnallisten verkostojen ja eri tilaisuuksien/infojen kautta. ELY-keskus toimii verkostomaisesti asiakasaktivoinnin, yritysten kasvun ja kehittämisen, yhteisten tilaisuuksien, tutkimus- ja kehittämishankkeiden sekä erilaisten työryhmien kautta.

Tavoite: *Yritysrahoitusta saavat pk-yritykset kasvavat uudistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistymällä.*

Tuetaan yrityksiä liiketoiminnan uudistamisessa huomioiden kansainvälinen markkinapotentiaali.

Kohdennetaan maaseuturahaston rahoitusta yrityksille, joilla on potentiaalia kehittyä ja kasvaa uudistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistämällä toimintaansa.

Panostetaan matkailutoimialan kilpailukykyyn ylläpitämiseen huomioiden yritysten palvelutarpeet.

Vahvistetaan viennin osuutta uudesta liikevaihdosta.

Aktivoidaan rahoitettavaksi hankkeita, joissa edistetään PK-yritysten kansainvälistymistä sekä liiketoimintaosaamista mm. Euroopan sosiaalirahaston tuella.

Tuetaan yritysten sisäistä kansainvälistymistä eri keinoin, esimerkiksi palvelut, hankkeet ja koulutukset.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä liikevaihdon kasvu yrityksissä, liikevaihtokerroin (arvio)	5	5	5	5
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä viennin kasvu yrityksissä, vientikerroin (arvio)				

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Rahoitetuissa pk-yritysten hankkeissa syntyvät patentit ja muut aineettomat oikeudet, kpl (arvio)				

Tavoite: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.*

Työvoimakoulutuksessa ja –valmennuksissa alkaville yrittäjille ja yrittäjyydestä kiinnostuneille tarjotaan osaamisen nostoa brändäyksessä, palvelujen kehittämisessä, tuotteistamisessa ja palvelumuotoilussa.

Koronapandemia on vaikuttanut matkailijoiden kulutuskysyntään ja ostokäyttäytymiseen sekä uusien nousevien kohderyhmien ja teemojen syntyyn, mikä toimijoiden tulee huomioida palvelutuotannossa ja markkinoinnissa. Tärkeitä kehittämiskohteita ovat tiedolla johtaminen, myynnin ja markkinoinnin organisointi ja resursointi sekä toimintaympäristön kehittäminen. Kehittämispanostuksia tulisi osoittaa myös koulutusmahdollisuuksien edistämiseen, osaamistarpeiden ennakointiin ja työvoiman saatavuuden ja siirtymisen edistämiseen.

Kulttuurimatkailun kehittäminen edellyttää laajapohjaista toimijoiden välistä yhteistyötä kulttuuritapahtumien ja -tuotteiden kehittämiseksi, tuotteistamiseksi, tarinallistamiseksi ja osaamisen lisäämiseksi kohdemarkkinoista. Panostetaan myös hankkimalla koulutusta ja valmennusta luovan alan yrittäjyydestä kiinnostuneille sekä yrittäjänä jo toimiville.

Kohdennetaan maaseuturahoitusta maaseudun kulttuurimatkailua edistäville toimille: tuki voi kohdistua sekä matkailua tukeviin rakenteisiin että kehittämiseen.

Saamelaisalueen erityistarpeet otetaan huomioon työvoimakoulutusten ja –palvelujen hankinnassa.

Aktivoidaan alueellisia toimijoita hyödyntämään valtakunnallisen CreMa-rahoituksen mahdollisuudet.

Aktivoidaan rahoitettavaksi hankkeita, joilla kehitetään luovan talouden osaamista ja kehitysympäristöjä sekä erilaisia taidelähtöisiä toimintamalleja esim. Euroopan sosiaalirahaston tuella.

Lapin ELY ja Lapin liitto toimivat fasilitaattoreina kuntien kulttuuritoimien maakunnallisessa asiantuntijaryhmässä, jossa tuetaan kuntia kulttuuripalvelujen tarjoajina ja järjestäjinä ja luovan talouden edistäjinä. Ryhmässä on myös Taiken ja AVIn edustus. Asiantuntijaryhmä pyrkii hyvien käytänteiden ja tiedon levittämisen kautta löytämään keinoja mm. kulttuurin ja hyvinvointisektorin yhteistyöhön, kulttuurimatkailun edistämiseen sekä museotoiminnan kehittämiseen ja tuotteistamiseen.

ELY-keskus on aktiivisesti mukana luovan alan toimialaklusterissa.

Mittari: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytysten tukemista edistävät toimet (sanallinen).*

Rahoitetut työvoimakoulutukset, -palvelut, -valmennukset ja hankkeet eri rahoituskanavia hyödyntäen.

Kuntien kulttuuriasiantuntijaryhmän toimeksiannot ja hyvät käytännöt.

CreMa –rahoituksen hakujen aktivointi ja ESR+ ohjelman hankkeiden aktivointi.

1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen

Tavoite: *Edistetään erilaisten elinkeinojen vastuullisuutta ja kilpailukykyä, maa-, metsä-, kala- ja puutarhatalouden sekä palvelualojen kehittämishankkeita, matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä, kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiä kasvattaen kalatalouden arvoketjun arvoa sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Edistetään vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukykyä ja alan yritysten vientiedellytyksiä.*

Aktivoidaan rahoitettavaksi hankkeita, joissa kehitetään maakunnan kärkitoimialoilla (kaivos-, metsä- ja metalliteollisuus, kiertotalous, luonnontuoteala sekä matkailu uusiutumattomien ja uusiutuvien luonnonvarojen vastuullista, kestävää ja monipuolista hyödyntämistä rakennerahastojen tuella. Edistetään jalostusasteen nousua TKI-toimijoiden ja yritysten yhteishankkeilla ml. osaamisen laajentaminen ja vahvistaminen.

Työvoimapalvelujen ja -koulutusten hankinnassa edistetään vastuullisuutta esim. matkailupalveluissa, huomioiden sosiaalinen, kulttuurinen, ekologinen ja taloudellinen vastuu ja kestävä kehitys hankintojen kokonaisuudessa.

Edistetään lähiruokatuotantoa sekä koko vastuullisen ruokaketjun toimintaa: tavoitteena on erityisesti tuottajien parempi toimeentulo sekä tuotannon hiilijalanjäljen minimoiminen. Edistetään eläinten hyvinvointia lisääviä toimia mm. pihatot yms. maatilainvestoinnit. Edistetään metsien monikäyttöä, luonnontuotealaa ja luomukeruun edellytyksiä Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti.

Edistetään kalatalouden arvoketjun kasvua ja kannattavuutta tukemalla Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston toimintaohjelman mukaisia toimia. Tuetaan yritysten uudistumishankkeita ja Kalaleadereiden toimintaa antamalla asiantuntija-apua. Kaupallisen kalastuksen, vesiviljelyn, kalanjalostuksen ja kalakaupan edellytyksiä parannetaan tukemalla kalaleadereiden rekrytointihankkeita, kotimaisen kalan edistämishojelman toimia sekä varmistamalla kaupallisen kalastuksen toimintaedellytysten huomioon ottaminen alueellisten käyttö- ja hoitosuunnitelmien toimeenpanon yhteydessä. Varmistetaan kalatalouden arvoketjun vastuullinen toiminta riittävällä valvonnalla.

Järjestetään työvoimakoulutuksena tutustumiskoulutusta kalastuksesta/kalankäsittelystä kiinnostuneille.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus (säädösten vaatimukset täyttävien elintarvikeketjun toimijoiden osuus), %	92	93	95	95

1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen

Tavoite: Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Myös alemman tieverkon kuntoon panostetaan.

Tavoite pyritään saavuttamaan toimenpiteiden ohjelmoinnilla, joka huomioi asiakastarpeet ja vaikuttavuuden. Perusväylänpidon rahoitustason nousu jäi ennakoitua alhaisemmaksi ja alemman tieverkon kuntoon ei pystytä panostamaan riittävästi. Lisäksi Rahoituksen taso on hyvin alhainen vuonna 2023, mikä näkyy myös tyytyväisyystavoitteiden aikaisempaa alhaisemmissa tavoitearvoissa.

Tienkäyttäjien tyytyväisyyden ja onnettomuuksien määrän mittareihin pyritään vaikuttamaan pääasiassa maanteiden päivittäisellä kunnossapidolla ja ylläpidolla. Päälystysrahoitus laskee selvästi vuodesta 2022 vuoteen 2023. Tällä hetkellä päällysteiden heikko kunto haittaa paikoitellen talvikunnossapidon kunnollista suorittamista. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrään pyritään vaikuttamaan myös poikkihallinnollisella liikenneturvallisuuustyöllä, jossa on mukana mm. kaikki Lapin kunnat.

Pyritään varmistamaan, että biotalouden toimijoiden (mm. maatilat, puukuljetukset) tarpeet tulee huomioitua tiestön kunnan suhteen. Tiestön tulisi kestää materiaalikuljetukset tiloille ja tiloilta sekä puuhuollon tarpeet.

Maaseuturahastovaroin on mahdollista tukea tiekuntien neuvontaa ja teisännöintijärjestelmien rakentamista. Edistetään maaseudun logistisia ratkaisuja mm. elintarvikekuljetusten osalta yhteistyössä yritysten ja kuntien kanssa.

Tuetaan mahdollisuuksien mukaan nopeiden tietoverkkoyhteyksien rakentamista maaseudulla kyläverkkoinvestoinnein ja aktivoidaan rahoitettavaksi hankkeita, joissa edistetään koulutus- ja hyvinvointietäpalvelujen saatavuutta harvan asutuksen alueella. Kyläverkkojen kehittämistyössä huomioidaan mahdollinen EU:n elpymisrahoitus, jos varoja myönnetään vielä vuoden 2022 aikana.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteillä (kpl)	69	67	65	65
Kansalaisten tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1–5)	2,8	2,8	2,9	2,9
Raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1–5)	2,5	2,5	2,6	2,6

1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Tavoite: *Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee*

Tunnistetaan yritysten ja työnhakijoiden osaamisen kehittämisen tarpeita ja tarjotaan soveltuvia palveluja osaamistason nostamiseksi. Erilaisilla ura- ja työnhakuvalmennuksilla tuetaan osaamisen ja vahvuuksien tunnistamista sekä kannustetaan jatkuvaan oppimiseen.

Jalkautetaan uutta Lapin osaavan työvoiman saatavuuden toimenpidesuunnitelmaa ja toteutetaan siitä ELY-keskuksen toimenkuvaan liittyviä toimenpiteitä. Koordinoidaan sekä koko toimenpidesuunnitelman toteutusta ja seurantaa että erityisesti kohtaanto-temaa ja siihen liittyviä toimenpiteitä.

Toteutetaan Lapin jatkuvan oppimisen strategian toimenpiteitä sekä kehitetään ohjauspalveluja osana alueellista tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen (TNO) verkostoa. Kehitetään yhteistyömallia oppilaitosten, kuntien, 3. sektorin toimijoiden, yritysten ja palvelun tuottajien kanssa koulutukseen ja työelämään ohjaukseen ja työpaikoille kiinnittymiseen (ml. osatyökykyiset). Tehdään yhteistyötä valtakunnallisen Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kanssa alueellisesta näkökulmasta.

Edistetään nuorille ja aikuisille suunnattujen ohjaamotyyppeiden palvelujen rakentamista ja toteuttamista yhdessä kumppaneiden kanssa eri puolille Lappia. Tuotetaan ja kehitetään matalan kynnyksen palveluja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Vahvistetaan kumppanuutta työllisyyden kuntakokeilun ja muiden kuntien kanssa sekä kartoitetaan ja yhteensovitetaan olemassa olevat palvelut ja tarvelähtöisesti uudistetaan palveluja ja haetaan uudenlaisia palvelumalleja. Yhteistyössä kehitetään ja toteutetaan markkinavuoropuhelua osana palvelu- ja koulutushankintoja.

12.12.2022

Varmistetaan työelämälähtöisen koulutuksen tarjonta yhdessä ennakoiden koulutuksen järjestäjien ja muiden työelämätoimijoiden kanssa, erityisesti nuoret, pitkäaikaistyöttömät ja yrittäjät kohderyhmänä.

Vastataan työvoiman saatavuustarpeisiin hankkimalla tarvittaessa, pilotista saadun palautteen pohjalta, työnantajille tuki-/neuvontapalvelua osatyökykyisten työllistämässä sekä ennakoimalla tulevaisuuden työvoimatarpeita ja työvoiman saannin haasteita. Hankitaan palvelua työnhakijoiden työ- ja toimintakyvyn arviointiin sekä aktivoidaan kumppanuutta ja yhteistyötä mm. Kuntien ja henkilöstöpalveluyritysten kanssa.

Vahvistetaan eri-ikäisten työnhakijoiden digi-osaamista monipuolisin keinoin. Vastataan maaseuturahaston koulutushankkeilla maaseutuuyrittäjien sekä maaseudun asukkaiden koulutustarpeisiin mm. digitalisaatiossa.

Aktivoidaan rahoitettavaksi oppilaitosten ja kuntien osaamisen ja koulutuksen laadun kehittämisen hankkeita, jotka liittyvät mm. suurhankkeisiin, elinkeinoelämän osaamisen kehittämiseen, kasvu- ja rakennemuutosalojen kehittämiseen, osaavan työvoiman saatavuuteen, ohjaukseen, elinikäiseen oppimiseen, koulutuksen siirtymiin, alueelliseen ennakointiin, nuorten koulupudokkuuden ehkäisemiseen, digitaalisuuteen, etäoppimiseen jne.

Edistetään kansainvälisten harjoittelijoiden ja opiskelijoiden sekä kausityöntekijöiden kiinnittymistä alueelle yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Mittari: *Osaamisen kehittämisen edistäminen alueella, jotta koulutus- ja osaajatarjonta vastavat elinkeinoelämän ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin (sanallinen).*

Suunnataan edelleen tutkintotavoitteista koulutusta Lapin suurhankkeissa ennakoituihin työvoima- ja osaamistarpeisiin.

Järjestetään lyhytkestoista ja työelämälähtöistä koulutusta, mm. innovatiivisilla hankinnoilla sekä kokeilu- ja pilottiluonteisilla hankinnoilla yhteistyössä mm. TE-toimiston, kuntakokeilun ja Ohjaamon kanssa.

Vahvistetaan yritysten ja työvoiman digi-osaamista erilaisin koulutuksin ja valmennuksin. Kehitetään ennakointiosaamista ja tiedon tuotantoa tiedolla johtamisen tueksi.

Mittari: *Elinikäisen ohjauksen palveluiden saatavuuden ja laadun seuraaminen ja kehittäminen (sanallinen).*

Kehitetään ennakointia ja verkostoyhteistyön muotoja mm. Kuntakokeilun ja Lapin ELO-verkoston kanssa.

Kehitetään ostopalvelujen laadun seuranta mm. asiakaspalautejärjestelmää kehittämällä sekä vahvistamalla sopimusohjausta ja -seuranta.

Osallistutaan TNO-verkoston toimintaan toimintamallin mukaisesti. Osallistutaan tarpeen mukaan Lapin TNO-strategian arviointi- ja päivitystyöhön.

12.12.2022

Elinikäisen oppimisen ja ohjauksen (PH) strategiatyössä ovat mukana kaikki oppilaitokset, yritysten edustajia ja muita sidosryhmiä. Työllistymisen edistäminen on keskeistä strategiatyössä.

Tavoite: *Maahanmuutolla ja kotouttamisella edistetään työllisyyttä, osaamista ja talouskasvua.*

Käynnistetään työ- ja koulutusperusteiseen maahanmuuttoon painottuva Lapin maahanmuuttostrategian 2030+ toimeenpano ja seuranta. Edistetään työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa muiden aluetoimijoiden kanssa.

Käynnistetään Virtuaalinen International House of Lapland – toiminta, joka vahvistaa osaajien houkuttelua Lappiin ja monipuolistaa Work in Lapland-tapahtumaa. Tarjotaan yrityksille verkostoja kansainvälisten osaajien palkkaamiseen / rekrytointiin sekä rahallisia kannusteita ensimmäisten kansainvälisten osaajien palkkaamiseen.

Aktivoidaan yrityksiä ja verkostoja käyttämään palveluja esimerkiksi osaajien hankinta Business Finlandin Work in Finland- palveluista. Tehdään osajamarkkinoinnissa yhteistyötä House of Laplandin kanssa, neuvotaan ja ohjataan Lapista työpaikkana kiinnostuneita monikanavaisesti.

Vahvistetaan Lapin veto- ja pitovoimatekijöitä alueellisten toimijoiden kanssa (mm. Lapin liitto, korkeakoulut ja oppilaitokset, kunnat, yritykset)

Kannustetaan toteuttamaan hankkeita, joilla tuetaan maahanmuuttajien asettautumista, kotoutumista, kouluttautumista ja työllistymistä esim. Euroopan sosiaalirahaston tuella. Hanketoimintaa suunnataan kokonaisuudessaan kotoutumisen, asettautumisen ja monimuotoisuuden edistämiseen.

Lisätään työnantajien rekrytointi- ja monimuotoisuusosaamista sekä maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja kehittämistä työpaikoilla. Kehitetään työpaikoille uuden tyyppisiä koulutuksia, joilla tuetaan yhtä aikaa työyhteisöjen sisäistä kansainvälistymistä sekä edelleen kehitetään Työpaikkasuomi -koulutuksen lisäksi ulkomaalaisten suomen kielen opiskelua.

Maaseuturahastovaroin on mahdollista tukea mm. maaseudun maahanmuuttajien yritys-toimintaa ja yritysverkostojen syntymistä.

Jatketaan tiivistä yhteistyötä Lapin TE-toimiston kv-tiimin (sis. Lapin EURES – asiantuntijat ja Kv.rekrykoordinaattori) kanssa Talent Boost -toimijoiden tukemiseksi.

Tehostetaan ja nopeutetaan maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkuja. Kehitetään kotoutumista tukevia palveluita yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa huomioiden kuntien työllisyyskokeilut sekä hankerahoituksen (ESR-, AMIF- ja maaseuturahasto) markkinointi ja hyödyntäminen. Huomioidaan myös työperusteinen maahanmuutto osana kotoutumispalveluiden kehittämistä. Kansainvälisen rekrytoinnin edistämiseen liittyviä palveluita toteutetaan ja kehitetään yhteistyössä Lapin TE-palveluiden EURES – asiantuntijoiden sekä EURES – verkoston kanssa. Toimia hyödynnetään täysimääräisesti.

Vahvistetaan maahanmuuttajien henkilökohtaista ohjausta ja osaamisen tunnistamista TE-toimistossa ja kunnissa yhteistyössä oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa.

12.12.2022

Selkeytetään alueellisia maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkuja vahvistamalla alueen toimijoiden ohjausosaamista ja verkostoitumista. Kehitetään maahanmuuttajien monialaisia ohjaus- ja neuvontapalveluita alueella. Hyödynnetään kehittämistyössä hankkeissa saatuja kokemuksia ja toimintamallikokeiluja.

Vahvistetaan kotoutumispalveluiden työelämälähtöisyyttä kauttaaltaan ja käyttöön otetaan malleja työn ja osaamisen kehittämisen yhdistämiseksi (ml. kotoutumiskoulutuksen ja osa-aikatyön yhdistäminen). Kehitetään kotoutumiskoulutuksen rinnalle ammatillista osaamista vahvistavia koulutuksia, joilla tuetaan maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista alueelle. Lisäksi jatketaan kausityöntekijöiden koulutusta osana verkko-opintoina toteutettavaa kotoutumiskoulutusta ympärivuotisen työllistymisen edistämiseksi.

Varmistetaan kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyöllä tarpeen mukainen kieli- ja kotoutumiskoulutuksen saatavuus kaikille työikäisille maahanmuuttajille. Koulutusten toteuttamisessa hyödynnetään laajasti etä- ja verkkokoulutusmahdollisuuksia.

Huomioidaan tulossa oleva kotoutumislain kokonaisuudistus ja sen mukanaan tuomat mm. viranomaisvastuiden ja palvelurakenteiden muutokset alueellisessa, monialaisessa yhteistyössä (mm. koulutustilaisuudet, maahanmuutto- ja kotoutustoimijoiden verkostojen tilaisuudet), TE-palvelu-uudistuksen toimeenpanossa ja palveluhankinnoissa sekä neuvotteluissa kuntien ja hyvinvointialueen kanssa. Kotoutumislain uudistuksen toimeenpanoon valmistautumista alueella tuetaan myös osana joulukuussa 2022 valmistuvan Lapin maahanmuuttostrategian 2030+ toimeenpanoa ELYn johdolla yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Suuri osa tilapäistä suojelua saavista henkilöistä voi kevään 2023 aikana saada kotikunnan, jolloin he siirtyvät vastaanottopalveluista kuntien ja hyvinvointialueiden palveluiden piiriin. Tähän valmistaudutaan tiedottamalla kuntia, hyvinvointialuetta ja toimijaverkostoja eri tilaisuuksissa. ELYstä lähtee myös marraskuussa 2022 kirje kuntiin pakolaisten vastaanottoon varautumisesta, jossa yhtenä asiana on tilapäistä suojelua saavien kotikunnan saaneiden siirtyminen vastaanottopalveluista kunnan palveluiden ja osin myös kuntaanosoittamisen menettelyyn piiriin. Pakolaisia vastaanottavien kuntien, VOK-paikkakuntien ja ns. kuntamallikuntien kanssa tullaan käymään myös sopimusneuvottelut ja keskustellaan riittävien kotoutumista ja työllistymistä tukevien palveluiden varmistamisesta. Tilapäistä suojelua saavien kotoutumista ja työllistymistä edistäviä palveluiden kehittämiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä VOKien, TE-palveluiden ja ELYn työvoimakoulutuksen ja palveluhankintojen ym. asiantuntijoiden kanssa sekä osana monialaista alueellista yhteistyötä.

Alueellisiin työlupalinjauksiin liittyvän lakiuudistuksen (voimaan 19.1.2023) mukaisesti ELY – keskuksella on velvollisuus antaa linjaukset ulkomaisen työvoiman käytön yleisistä edellytyksistä alueella. Alueelliset linjaukset liittyvät työntekijän oleskeluluvan myöntämiseen ja työvoiman saatavuuden arviointiin niiden ammattialojen (ammattiluokkataso) osalta, joissa työvoiman saatavuus on vaikeutunut. Linjaukset päivitetään vähintään puolivuositain yhteistyössä Lapin TE-toimiston kanssa ja työlupalinjaus käsitellään Lapin maahanmuuttoasiain toimikunnassa.

Mittari:

Panostukset kansainvälisten osaajien maahanmuuton lisäämiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi yritysten kasvussa ja kansainvälistymisessä (sanallinen).

Kehitetään palveluja, jotka tukevat yritysten kansainvälistymistä työyhteisöinä ja kansainvälisten osaajien saatavuutta. Kehitetään ja lisätään niiden palvelujen näkyvyyttä, jotka auttavat yrityksiä kansainvälisessä rekrytoinnissa.

Talent Boost-palvelu huomioidaan osana muita Team Finland-verkoston palveluita.

Edistetään kansainvälisten harjoittelijoiden, opiskelijoiden ja kausityöntekijöiden kiinnittämistä alueelle. Otetaan käyttöön kansainvälistä rekrytointia tukevia uudenlaisia palveluja.

Vahvistetaan verkostoyhteistyötä ELY-keskuksen, TE-toimiston, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten välisenä yhteistyönä (Talent Boost ja Talent Hub), jotta ulkomaalaiset opiskelijat pääsevät kosketuksiin työelämän kanssa jo opiskeluaikana.

1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta

1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen

Tavoite: *Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Alueellisella ja paikallisella yhteistyöllä tuetaan siirtymistä hiilineutraalisuuteen, materiaalitehokkuuteen ja suljettuihin kiertoihin. Kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Kehitetään pyöräilyn ja kävelyn edellytyksiä sekä työn monipaikkaisuutta. Toimien vaikutuksina päästöt vähenevät.*

Kannustetaan eri sektoreita ja toimialoja yhteisiä tavoitteita tukeviin vihreän kehityksen toimenpiteisiin. Aktivoidaan hanketoimintaa, jolla edistetään uusiutuvan energian käyttöön, energiansäästöön ja materiaalitehokkuuteen liittyviä innovaatioita ja vähähiilisten tuotteiden, materiaalien ja tuotantomenetelmien kehittämistä ja testausta sekä elinkaarirajattelun sisällyttämistä uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämistyöhön. Tuetaan kuntien pyrkimyksiä kohti hiilineutraaliutta (esim. HINKU-kunta toiminta) sekä lisätään kuntalaisten tietoisuutta vähähiilisuudesta ja toimista, joilla voidaan edistää siirtymistä kohti vähähiilistä taloutta ja yhteiskuntaa. Muistutetaan kuntia eri yhteyksissä kaavoituksen ilmastotyökalujen (esim. KILVA) hyväksi käyttämisestä alueidenkäytön suunnittelun ilmastovaikutusten arvioimiseksi ja hillitsemiseksi.

Teemme laajamittaista yhteistyötä yritysten vihreän siirtymän aktivoimiseksi ja tukemiseksi. Näin pyrimme edesauttamaan yritysten kykyä vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin sekä entisestään vahvistamaan suomalaisten yritysten kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla. Noudatamme DNSH-periaatetta varmistaaksemme toimenpiteiden positiiviset kokonaisvaikutukset. (Ehdotus sijoittamisesta: Panostukset vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi)

Koordinoimme ja vauhditamme yhdessä TEM:n kanssa kaivosten sivukivien ja rikastushiekan (eli jätteen) hyötykäyttöä. Yhteiskunnan jätteistä kaivosjäte muodostaa noin 75 % ja pienikin hyötykäyttö voi olla raaka-aine ja resurssitehokkuuden näkökulmasta merkittävä. Koordinointi työ on saatu käyntiin vuonna 2022 ja vuonna 2023 on tarkoitus luoda tukevaa pohjaa toiminnan kehittymiselle. Lapin ELY-keskus vastaa osaltaan kaivoseriikoistumisen näkökulmasta kaivosten rikastushiekan ja sivukivien hyötykäytön edistämisestä yhdessä TEMin vetämän koordinaatio-/sihteeristöyön osana.

12.12.2022

Vahvistetaan tiedottamisen ja viestinnän roolia eri sidosryhmien opastamisessa ja sitouttamisessa.

Tarjotaan mikro- ja pk-yrityksille asiantuntija-apua vihreän siirtymän kysymyksiin ELY-keskuksen oman hanketoiminnan kautta.

Edistetään uusiutuvan energiantuotannon, etenkin tuuli- ja aurinkovoiman käyttöönottoa. Maatiloilla tuetaan biokaasun käyttöönottoa uusiutuvan energian investointihankkeilla ml. elpymisrahoitus. Maaseutuyrityksissä voidaan tukea myös muita uusiutuvan energian investointeja, mm. maalämpö, aurinkokennot yms.

Rahoitetaan strategiakaudella myös toimenpiteitä, joilla voidaan edistää maa- ja metsätalouden osalta siirtymistä kohti hiilineutraalisuutta. Maataloudessa huomioidaan Pellolta pöytään -strategian tavoitteet kestävän ja ilmastoystävällisen ruokaketjun kehittämisessä. Tuodaan ilmastonmuutokseen liittyviä tekijöitä tutummaksi ja viestitään aiheesta alueella faktatiedoin yhteistyössä kumppaneiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Tuetaan siirtymistä älykkääseen ja kestäväan liikenteeseen. Lisätään joukkoliikenteen houkuttelevuutta parantamalla matkaketjuja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tuetaan kaupunkien joukkoliikennettä.

Edistetään tulvasuojelua sekä peltojen ja metsien vesitaloutta vesistövaikutusten pienentämiseksi ja maaperän hiilensidonnan parantamiseksi.

Hankitaan osaamista hiilineutraaliuden edistämiseen, huomioidaan laajasti ammatillisen työvoimakoulutuksen sisällöissä kuten esim. kiertotalouden huomioiminen eri ammateissa ja työtehtävissä. Vahvistetaan tietopohjaista päätöksentekoa.

Mittari: *Panostukset vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi (sanallinen).*

Biokaasun käytön edistäminen, maatilamittakaavaisten biokaasulaitosten lukumäärä, biokaasun käyttöä edistävien hankkeiden lukumäärä

Hiilensidonta pysyvän nurmiviljelyn avulla, nurmen osuus viljellystä peltopinta-alasta hehtaareina.

Lannan käytön tehostaminen mm. biokaasutuotannossa, ympäristösopimukset lannan käytön tehostamiseksi, lannan käyttöä tehostavien hankkeiden lukumäärä ja niihin osallistuvien tilojen lukumäärä

Energiatehokkaat kuljetusmenetelmät, mm. elintarvikelogistiikkaa kehittävien hankkeiden ja ko. toimiin osallistuvien yritysten lukumäärä

Lähiruoan tuotannon ja käytön edistäminen: lähiruoan käyttöä edistävät hankkeet, kpl, lähiruoan käyttö julkisissa ruokapalveluissa (% keskimäärin Lapin kunnissa)

Edistetään ja tuetaan biotalouden, uusiutuvan energian, energiatehokkuuden ja resursiivisaiden ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa.

ELY-keskus seuraa toiminta-alueensa kasvihuonekaasupäästöjen kehitystä ja hiilineutraaliuden saavuttamista mm. Syken kunta- ja ELY-keskuskohtaisen päästölaskentajärjestelmän/päästötietopalvelun avulla.

1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut

Tavoite: *Vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.*

Aktivoidaan elinkeinoelämän tarpeista nousevia, kiertotalouteen liittyviä yleishyödyllisiä kehittämishankkeita, joilla edistetään esim. yhdyskuntien ja teollisuuden käyttämien raaka-aineiden hyödyntämisestä syntyvien jätteiden ja sivuvirtojen kierrätyksen tehostamista, paikallista jalostusta ja siten sen määrän vähentämistä. Lisäksi kannustetaan kiertotalouteen liittyvän koulutuksen ja osaamisen kehittämistä mm. hanketoiminnalla. Laaditaan Lapin maakunnan kiertotalouden tiekartta.

Kaivosten jäte (sivukivet ja rikastushiekka) ovat kiertotalouden näkökulmasta merkittäviä raaka-aineita. Lapin ELY-keskus ja TEM käynnistivät työn, jolla tähdätään uusien liiketoimintojen ja uusien avauksien saamiseen. Työssä ovat vahvasti mukana kaivokset, tutkimuslaitokset ja teollisuutta palvelevat pk-yritykset. Lapin ja Kainuun ELY-keskukset ovat saaneet kaivoserikoistumistehtävän. Lapin ELY-keskuksen painopiste erikoistumisessa on kiertotalouteen panostaminen.

Osallistutaan Kiertotalouskeskuksen toimintaan. Edistetään ympäristö- ja liiketoimintamahdollisuuksien kehittymistä teollisuuden sivuvirroista. Tuodaan suurien hankkeiden ennakoivamenettely normaalitoimintamalliksi. Hanketta pilotoidaan SITRA, Kiertotalouskeskus, Lapin ELY-keskuksen toimesta.

Pyritään hyödyntämään uusiomateriaaleja maanteiden rakennusurakoissa.

Huomioidaan TEM:in kiertotalouden investointituen markkinointi ja kansallisten toimien seuranta ja yhteys.

Hankitaan työnhakijoille osaamista kiertotalouden edistämisestä ja sisällytetään teeman mukaisia sisältöjä eri työvoimakoulutuksiin.

Lapin ELY-keskus vastaa TEM vetoisen kaivosten sivukivien ja rikastushiekan -koordinaatiotyön etenemisestä sekä tiedon kokoamiseen päätöksenteon tueksi.

Mittari: *Yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen (sanallinen).*

Tuetaan päivitetyn valtakunnallisen jätesuunnitelman sekä kiertotalouden edistämishankkeen toteuttamista lupavalvonnan, ohjauksen ja neuvonnan keinoin sekä jätealan toimijoiden ja viranomaisten välisen yhteistyön avulla. Yhdyskuntajätteen kierrätysasteen nostamiseksi pyritään erityisesti edistämään biojätteiden sekä hyödyntämiskelpoisten muovien syntypaikkalajittelun ja erilliskeräilyyn tehostamistoimia, joilla voitaisiin minimoida näiden jakeiden osuutta jätevoimaloihin ohjattavista toimituksista. Lisäksi ELY-keskus tukee valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelua ja toimeenpanoa huomioiden alueellisessa toiminnassaan jätelain uuden 88 §:n vaatimukset.

Lapin ELY-keskuksen asiantuntijan ja TEM vetoisen koordinaatioryhmän tehtävänä on työryhmien- ja työpajojen valmistelu ja koordinointi, verkostojen rakentaminen, työpajojen suunnittelu ja raportointi.

1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista

Tavoite: *Varmistetaan, että alueilla tehtävät ratkaisut ovat kestäviä muuttuvassa ilmastossa. Vaikutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttösektoriin liittyviin maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskien hallinnan, maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden sekä maaperän hiilensidonnin edistämiseksi.*

Edistämme ja toimeenpanemme vuonna 2022 hyväksytyjä ilmastopolitiikan suunnitelmia ja strategioita. (Ehdotus sijoittamisesta: Suomi on hiilineutraali vuonna 2035)

Teemme aktiivista yhteistyötä ohjaavien tahojen kanssa ja annamme oman panoksemme uuden strategiakauden ilmastotavoitteiden ja -mittarien valmisteluun. (Ehdotus sijoittamisesta: Suomi on hiilineutraali vuonna 2035)

Tuodaan ilmastonmuutokseen liittyviä tekijöitä tutummaksi ja viestitään aiheesta alueella faktatiedoin yhteistyössä kumppaneiden ja muiden toimijoiden kanssa. Aktivoidaan hankkeita, joilla ennakoidaan ilmaston muutoksesta johtuvia tarpeita uudistaa toimintatapoja.

Luetaan rahoituspäätöksiä tehtäessä eduksi suunnitelman sisältämät toimenpiteet "ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi". Tuetaan strategiakauden kuluessa myös toimenpiteitä, joilla voidaan edistää maa- ja metsätalouden siirtymistä kohti hiilineutraalisuutta.

Ilmastovaikutusten arviointia korostetaan osana hankkeiden ja alueidenkäytön suunnittelua. Kaavoituksessa käytettävissä olevia sopeutumisen keinoja tuodaan aktiivisesti esille. Ilmastotyön rakentumista osaksi perustoimintaa tuetaan ohjauksen ja neuvottelun keinoin, lausunnoissa ja tukemalla niihin liittyviä hankkeita muun muassa ohjausryhmätyöskentelyn kautta. Alueellinen ja paikallinen ilmastotyö vahvistuu eri viranomaisten, toimijoiden, toiminnanharjoittajien ja asukkaiden yhteistyönä.

Edistetään tulvariskien hallintatoimenpiteitä nimetyillä tulvariskialueilla kiinnittäen erityisesti huomiota tulvakartoituksiin ja tulvansuojelurakenteisiin sekä huolehditaan, että tulvariskit huomioidaan kaavoituksessa ja muussa maankäytön suunnittelussa. Tulvariskien hallinnan toimenpiteiden edistämiseksi rajavesistöissä järjestetään säännöllisesti kokouksia Suomen ja Ruotsin viranomaisten ja suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission kesken.

Otetaan ilmatoriskit huomioon vesi- ja kalatalouden tehtävissä valvottaessa yleistä etua alueellisessa suunnittelussa ja muissa menettelyissä.

1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila

Tavoite: *Luonnon monimuotoisuus vahvistuu toteuttamalla METSO-ohjelmaa sekä käynnistämällä elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitohankkeita. Tehostetaan vieraslajien torjuntaa ja seurantaan toteuttamalla haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmia.*

Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila huomioidaan tiehankkeissa. Asioista käydään vuoropuhelua Y-vastuualueen kanssa tie-, rakennus- ja siltasuunnitelmien laatimisen aikana.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Luonnonsuojelualueiden toteutus (ha)	600	200	200	200

Mittari: *Luontotyyppien ja lajisuojelun edistäminen (sanallinen).*

Helmi-ohjelman puitteissa jatketaan kunnostustoimien suunnittelua ja toteutusta kuudella lintuvesikohteella. Ohjelmassa jatketaan selvityksiä mahdollisista vesilain mukaisia lupia vaativista toimenpiteiden tarpeesta lintuvesikohteilla ja laaditaan tarvittaessa näistä hakemukset. Lisäksi lintuvesikohteilla suunnitellaan ja toteutetaan raivauksia ainakin kahdella kohteella sekä selvitetään hoitokalastustarvetta ja mm. pesimälauttojen mahdollisuutta. Lisäksi ainakin kolmella lintuvesikohteella täydennetään linnustonselvityksiä ja selvitetään muiden lintuvesikohteiden mahdolliset perustilaselvitys ja kunnostustarpeet.

Pienvesi- ja rantaluontoteemassa valmistellaan tiedossa olevien kohteiden kunnostussuunnittelua. Lisäksi selvitetään rannikon rantaluontokohteiden sekä lähteiden tilaa ja kunnostustarvetta.

Helmi-ohjelman pienvesi- ja suoteemojen puitteissa tehdään lähteiden, pienten purojen ja niitä ympäröivien lettojen, letto- ja lehtokorpien ja lettorämeiden ennallistamissuunnittelua tiedossa olevilla, myös lajisuojelun kannalta keskeisillä kohteilla. Tavoitteena on päästä kilpailuttamaan suunnitellut työt 2-3 kohteella. Letot-hankkeen inventoinnit jatkuvat. Selvitetään Soklin ahot – luontotyyppien esiintymistä Soklin karbonaattiinmassiivin alueella sekä sen ulkopuolella luontaisesti avoimilla kivennäismailla.

Jatketaan erityisesti suojeltavien lajien ja direktiivilajien kartoituksia ja seurantoja 120 kohteella. Toteutetaan lajikohteiden hoitotoimenpiteitä kolmella kohteella. Valmistellaan erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkojen rajauspäätöksiä viidellä kohteella. Tallennetaan kartoitus- ja seurantatiedot sekä jatketaan tallennusrästien viemistä Uljaksen LajiGis-järjestelmään (yhteensä 1000 lajihavaintoa).

12.12.2022

Perinnebiotooppien inventointia, hoidon suunnittelua ja maanomistajaneuvotteluja tehdään noin 30 kohteella. Uhanalaisten perhos- ja sienilajiston kartoitusta jatketaan tärkeimmillä perinnebiotoopeilla, jotta ko. eliöryhmät voidaan hoidossa huomioida. Vuonna 2023 tavoitteena on aloittaa kunnostustoimet LSL:n rahoituksella vähintään kymmenellä kohteella. Maakunnallisesti arvokkaat inventoidut pebikohteet talletetaan toukokuuhun 2023 mennessä SAKTI-järjestelmään, paikallisesti arvokkaiden kohteiden tallennus käynnistyy tämän jälkeen. Pohjois-Suomen perinnebiotooppien koordinaatiotehtävää jatketaan.

Helmitteemaryhmien kesken tehdään yhteistyötä ja sopivat kohteet suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä. Päivitetään Natura-tietokanta puustoisten luontotyyppien osalta NATURA IX-prosessissa.

Tavoite: *Vesien tila paranee edistämällä vesien- ja merenhoidon suunnitelmien, niiden toimenpideohjelmien ja vesiensuojelun tehostamisohjelman toteutusta. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi edistetään maa- ja metsätalouden vesiensuojelua, rakennettujen vesien monimuotoisuutta sekä vesihuollon riskien hallintaa. Sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierron elvyttäminen, metsien ja peltojen vesitalous ja tulvasuojelu sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa.*

Edistetään ja toteutetaan vesienhoidon kolmannen kauden (2022-2027) vesienhoito-suunnitelmien toimenpanoa yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa ja toteutetaan ja rahoitetaan vesistökunnostushankkeita vesistöjen tilan parantamiseksi ja kalojen elinkierron elvyttämiseksi. Vesien- ja merenhoidon toimeenpanon edistämiseksi keskeistä on toimeenpanoa tukevan verkoston ja yhteistyön vahvistaminen sekä eri rahoituslähteiden hyödyntäminen. Valmistaudutaan seuraavan vesien- ja merenhoidon suunnittelukauden aloittamiseen ja osallistutaan valtakunnallisten työryhmien toimintaan sekä tiedonhallinnan uudistamiseen (PISARA).

Maaseuturahastovaroin tuetaan maaseudun vesihuollon suunnitelmia kylien asukkaiden vesihuollon turvaamiseksi.

Vaelluskalakantojen tilan parantamiseksi toimeenpannaan NOUSU-ohjelmaa sekä alueellisia kunnostusohjelmia. Yleisen kalatalousedun valvonnassa toimenpiteitä suunnataan enenevässä määrin kalojen luontaisen elinkierron ylläpitämiseen.

Mittari: *Itämeren ja vesien hyvä tila (sanallinen).*

Vesien tila paranee edistämällä vesien- ja merenhoidon suunnitelmien, niiden toimenpideohjelmien ja vesiensuojelun tehostamisohjelman toteutusta. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi edistetään maa- ja metsätalouden vesiensuojelua, rakennettujen vesien monimuotoisuutta sekä vesihuollon riskien hallintaa. Sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierron elvyttäminen, metsien ja peltojen vesitalous ja tulvasuojelu sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa. Vesienhoidon neljäs suunnittelukierros käynnistyy. Laaditaan työohjelma, suunnitteluaiakataulu ja vesienhoidon keskeiset kysymykset kuulemista varten sekä päivitetään vesimuodostumien rajauksia, tyypittelyä ja luokittelua.

Mittari: Vesistökuunnostusten edistäminen (kpl/kpl) (sanallinen).

Edistetään vesistökuunnostuksia vesienhoitosuunnitelmien tavoitteiden mukaisesti. Erityisesti kiinnitetään huomiota uusien toimijoiden aktivointiin Lapin maakunnan alueella. Uusia vesistökuunnostushankkeita käynnistyy viisi-kappaletta ja 12 kohteella jatketaan aiemmin aloitettuja kunnostustoimenpiteitä.

1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys

Tavoite: Tuetaan kestävästä kaupunkikehitystä. Kaupunkiseutujen kestävyys ja elinympäristön laatu paranevat. Kehitys kaupunkiseutujen ja maaseudun välillä on toisiaan tukevaa ja vuorovaikutteista. Kestävä alue- ja yhdyskuntakehitys ja kehittyvät liikennepalvelut ja toimivat yhteydet edistävät ihmisten arjen sujuvuutta ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä ja mahdollistavat eri alueiden vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntämistä kaikkialla maassa/erityyppisillä alueilla.

Tuetaan kaupunkien joukkoliikennettä. Edistetään liikennejärjestelmää, joka tehostaa kuntien maankäyttöä. Vahvistetaan kestävästä kaupunkikehitystä huomioimalla ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys.

Haetaan Lapissa pitkistä etäisyyksistä aiheutuviin haittoihin osaratkaisuja sähköisistä etäpalveluista sekä osin liikkuvista palveluista.

Huomioidaan "Harvaan asuttujen alueiden" -työryhmän suosituksia/toimenpide-esityksiä myös Lapissa. Euroopan sosiaalirahaston varoin rahoitetaan yhteisöllisyyttä edistäviä kaupunkikehittämisen ja maaseudun välisiä hankkeita.

Tuetaan rahoituksen kautta toimintaa, joilla turvataan, että peruspalvelut ovat turvalliset ja yhdenvertaisesti saatavilla.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Palvelujen ja joukkoliikenteen järjestämistä tukeva taajamarakenne (vähintään 20as/ha alueella asuvan väestön osuus koko kaupunkiseudun väestöstä (%)) (TA)	38,1	38,1	38,1	38,1

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari a): Alueiden kehittämisen painopisteet (sanallinen).

Vahvistetaan ELY-keskuksen roolia valtioneuvoston aluekehittämisspätöksen (ALKE-päätös) edistäjänä ja aluekehittämistoimijana yhteistyössä maakunnan liiton ja muiden

kumppaneiden kanssa. ELY-keskus ja maakunnan liitto tekevät tiivistä yhteistyötä (ml. ALKE-toiminta) aluekehittämisen ja strategiatyön systemaattisuuden edistämiseksi.

ELYn ja TE-toimiston palvelujen (mm. osaava työvoima, yrittäjyys, elinkeinojen kehittäminen) suuntaamisessa huomioidaan valtakunnalliset ja alueelliset aluekehittämistä koskevat painopisteet ja linjaukset.

ELY ja TE-palvelut tukevat omilla välineillään alueen sopimus pohjaista yhteistä kehittämistä.

Tavoitteena on turvata hyvinvoinnin ja elinvoiman lisääntyminen Lapissa. Lapin kunnat ovat kokeneet rakennemuutokset. Kuntien vetovoima ei yksin riitä houkuttamaan uusia asukkaita tai pitämään asukkaita paikkakunnalla.

Ennusteiden mukaan Lapin väestöllinen huoltosuhde heikkenee nykyisestä. Työikäisten väheneminen on pullonkaula paitsi yritysten kasvulle ja kilpailukyvyille, myös alueiden kehittymiselle. Suurin poismuuttajaryhmä Lapista on nuoret 15-24 vuotiaat. Lapissa on käyty keskeisten toimijoiden kanssa useita yhteisiä keskusteluita liittyen veto- ja pitovoimahaasteeseen. ELY-keskus tukee, osallistuu ja panostaa laajempaan maakunnalliseen yhteistyöhön osaavan työvoiman hankinnassa.

Mittari b): *Alueidenkäytön edistämisen painopisteet (sanallinen).*

Luodaan edellytyksiä mm. kaupunkien, maaseudun ja kuntataajamien elinvoimalle ja hyvälle elinympäristölle edistämällä alueidenkäytön suunnittelua MRL:n sisältövaatimusten mukaisesti ja valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita edistäen. ELY-keskus edistää erityisesti valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen arvojen säilymistä ja huomioon ottamista.

Alueidenkäytön edistämisen painopisteinä ovat Suurhankkeet (muun muassa kaivokset, kylmäteknologia, tehdashankkeet, infrahankkeet, tuulipuistot, matkailuun liittyvät hankkeet, maakuntakaavoitus).

Kaikkien maakunnan kuntien kanssa käytävät kehittämiskeskustelut, joissa teemoina ovat kestävä aluerakenne, ilmastonmuutoksen huomioonottaminen ja uusi lainsäädäntö. Osallistutaan aktiivisesti maakuntakaavoitukseen ja suurhankkeiden suunnitteluun.

Painotetaan erityisesti lakisäateisten viranomaisneuvottelujen lisäksi mahdollisuutta kaavaneuvotteluihin ja ennakkoneuvotteluihin. Lausunnoissa ja neuvotteluissa painotetaan ELY-keskuksen toimivaltaan kuuluvia asioita ja erityisesti suunnittelumenettelyjen yhteensovittamisen tärkeyttä.

1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite

Strategisten tulostavoitteiden lisäksi ELY-keskus toteuttaa aluekohtaisia strategisia tavoitteita olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Kaikki ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY-strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin, EU-osarahoitteisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

Lapin ELY-keskuksen toiminta-alueella on suhteellisesti ja määrällisesti paljon suurhankkeita (kaivokset, metsätalous, uusiutuva energia ml. tuulivoimapuistot, vesivoima). Suurhankkeilla on merkittävä vaikutus ELY-keskuksen eri vastuualueiden henkilöstöresursseihin jo hankkeiden alkuvaiheesta lähtien. Olisi tärkeä pystyä luomaan ministeriön edustajille ajantasainen tilannekuva muusta investointitarpeesta ja henkilöstöressurssitarpeesta.

2 Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat aktiivisesti toimintansa uudistamiseen ja ottavat järjestelmät käyttöön, kehittävät osaamistaan, hyödyntävät tietoa päätöksenteossaan ja toimintansa kehittämisessä. ELY-keskuksen kehittämisen painopisteiden ja toiminnan osalta toteutetaan säännöllisesti CAF –arviointi. ELY-keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävästi osallistuen aktiivisesti yhteiskunnalliseen vuoropuheluun.*

Lapin ELY-keskus sitoutuu tavoitteen mukaisesti valtakunnalliseen ja alueelliseen toiminnan kehittämiseen. Tiedolla johtaminen sekä asiakkuus- ja viestintäosaamisen kehittäminen on määritelty toiminnan kehittämisen tavoitteiksi.

Tavoite: *ELY-keskuksen palvelut ja palveluprosessit ovat tehokkaita, helposti saavutettavissa, asiakastarpeet huomioivia ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehditaan. ELY-keskusten asiakkuusstrategian toimeenpanoon sitoudutaan. Palveluiden laatua arvioidaan toimialaohjauksessa. Lisätään innovatiivisten hankintojen käyttöä. Edistetään sosiaalisten, ilmasto- ja kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista julkisten hankintojen kautta. Saumattomat palveluprosessit mahdollistavat yritystoimintaa ja tukevat uuden yritystoiminnan syntymistä.*

Johdamme ELY-keskusten asiakaskokemusta mm. asiakkuusosaamista kehittämällä. Kehitämme palveluja ja prosesseja asiakastarvelähtöisesti.

Vastaamme asiakkaiden tarpeisiin ratkaisukeskeisesti yli vastuualuerajojen aikaansaadaksemme mahdollisimman suurta vaikuttavuutta.

Lapin ELY-keskus sitoutuu asiakkuus- ja viestintästrategian sekä niiden pohjalta laadittujen toimintasuunnitelmien toteuttamiseen.

Lapin ELY-keskus sitoutuu saavutettavuusdirektiivin toteuttamiseen.

Kasvatetaan edelleen sähköisen tukihauun ja asiointijärjestelmien osuutta erityisesti maaseuturahoituksen osalta.

12.12.2022

Aktivoidaan yhteisen asiakastiedon (KasvuCRM) käyttöä ja liidien poluttamista järjestelmän kautta asiantuntijalta toiselle, jolloin mahdollistetaan yritysten saumaton palveluketju julkisten yrityspalvelutoimijoiden välillä.

Lapin ELY-keskuksessa on käytössä Vaikuta-työkalu, joka auttaa valitsemaan optimaalimmman hankintamuodon painoarvoineen kuhunkin hankintaan sopivaksi. Innovatiivisissa hankinnoissa Lapin ELY-keskus on valtakunnan kärjessä liikenteen hallinnonalalla hoidon ja käytön, suunnittelun ja rakentamisen osalta.

ELY-keskus ottaa käyttöön ympäristöasioiden yhtenäisiä toimintatapoja. Tavoitteena on viedä käytäntöön aiemmin kokeiltuja toimintatapoja sekä parantaa toiminnan asiakaslähtöisyyttä siten, että ELY-keskusten Y-vastuualueiden ja aluehallintovirastojen yhteistyö ja vuorovaikutus lisääntyvät ja toimintatapoja kehitetään samalla valtakunnallisesti yhtenäiseksi

Tavoite: *ELY-keskukset edistävät osaltaan uuden teknologian hyödyntämistä joustavan ja paikariippumattoman työskentelyn mahdollistamiseksi.*

Sähköiset asianhallintajärjestelmät edistävät sähköistä asiointia. ELY-keskus tukee nopeiden laajakaistojen rakentamista maaseutualueilla.

ELY-keskuksella on hyvät kokemukset etäyhteyksien käytöstä ja monipaikkaisesta toiminnasta. Näitä hyviä käytäntöjä kehitetään, levitetään ja huomioidaan sidosryhmä- ja asiakastyössä. Ympäristölupien valvonnassa jatketaan koronaepidemian aikana käyttöön otettuja uusia toimintatapoja mm. määräaikaistarkastusten toteuttamiseen etä- ja läsnäolotarkastuksen yhdistämisenä.

Tavoite:

Julkisen talouden neuvottelussa 5.4.2022 ELY-keskusten toimintamenoihin osoitettiin voimavaroja vihreän siirtymän vauhdittamiseen ja etusijamenettelyn toteuttamiseen. Resurssien käytössä tulee huomioida viranomaisyhteistyön tukeminen sekä se, että ko. resurssi ei saa pienentää perustehtävien rahoitusta. Voimavarojen käyttöä tullaan seuraamaan

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys (TA)	>4	>4	>4	>4
ELY-keskuksen asiakaspalvelutyytyväisyys (kokonaistulos) (TA)	>4	>4	>4	>4

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

12.12.2022

Mittari: *Innovatiiviset julkiset hankinnat (sanallinen).*

Tavoitellaan julkisilla hankinnoilla mahdollisimman suurta vaikuttavuutta ja tuottavuutta. Erityisesti innovatiivisissa hankinnoissa haetaan ratkaisuja palveluihin, jotka uudistavat palveluratkaisuja. Erityisesti innovatiivisia ratkaisuja on haettu työvoima- ja liikennepalveluissa.

Tavoitellaan innovatiivisilla hankintamenettelyillä sitä, että myös pienet toimijat pääsisivät mukaan julkiseen hankintatoimintaan.

Tavoite: *Vahvistetaan alueellista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja osaamisverkostoja, lisätään sähköistä asiointia ja hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia toiminnan ja asiakaslähtöisen asiointin kehittämiseen. Parannetaan asiakaspalvelua pitämällä asiakkaiden kannalta keskeiset tietovarannot ajan tasalla ja huolehtimalla ajantasaisesta viestinnästä.*

Osallistumme aktiivisesti ELY-keskusten yhteisen asiakkuudenhallintajärjestelmän ja asiakaskokemuksen mittaamisen selvitys- ja kehittämistyöhön sekä toimeenpanoon.

Laajan ja monitasoisen kansainvälisen yhteistyön koordinoimiseksi on perustettu maakunnallinen KV-johtoryhmä, jonka jäseninä ovat myös ELY-keskuksen vastualueiden johtajat. Lisäksi Lapilla on maarajat kolmen naapurimaan kanssa ja kanssakäyminen raja-asioissa on osa arkea.

Kiinnitetään huomiota KasvuCRM kirjauksien sisältöön ja aktiiviseen päivittämiseen.

Kasvatetaan edelleen sähköisen asiointin osuutta yhteistyössä KEHA-keskuksen ja ohjaavien tahojen kanssa.

Tavoite: *ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle on käynnistetty yhteisen digikehitysohjelman toteutus KEHA-keskuksen koordinoimana. Osana Digikehitysohjelmaa panostetaan virastokokonaisuuden digikyvykkyyden nostamiseen, siirrytään palvelukohdaisesta/vastuualuekohtaisesta kehittämisestä toimijoiden yhteentoimiviin asiakaslähtöisiin palveluihin – kokonaistavoitteena on siirtyä eGovernment -tasolta Digital Government -tasolle vuoteen 2025 mennessä. Digikyvykkyyden nostamista tuetaan myös vuonna 2022 perustetun digiyhdyshenkilöverkoston avulla.*

ELY-keskukset sitoutuvat osallistumaan KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskukset ottavat käyttöön ohjelman tuottamia ratkaisuja ja sitoutuvat tukemaan niiden käyttöä virastoissa.

Vuoden 2022 aikana on toteutettu digikyvykkyyden ulkoinen asiantuntija-arviointi. Vuodelle 2023 ELY-keskusten yhteinen digikyvykkyyden tavoitetaso on vähintään 3,2 (asteikko 1–5).

Lapin ELY-keskus sitoutuu yllä esitetyllä tavalla KEHA-keskuksen koordinoiman digi-kehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskus on valmistellut työskentelymallin pandemian jälkeiseen aikaan.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti, %	100	100	100	100
Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteuttaminen (%)	100	100	100	100

Mittari: Tietoturvan taso (sanallinen).

Lapin ELY-keskus on saavuttanut ISO/IEC 27001:2013-vaatimukset soveltuvin osin maksajaviraston tehtävien osalta.

Lapin ELY-keskus on tiedonhallintalain mukainen tiedonhallintayksikkö, joka noudattaa yhteistä ELY/TET/KEHA-tiedonhallintamallia sekä osallistuu tiedonhallintamallin kehittämiseen ja ylläpitoon siihen asetettujen yhteistyöryhmien kautta.

Tietoturva on huomioitu riskienhallintaprosessissa.

Henkilöstön tietoturvaosaamista on ylläpidetty henkilöstöinfojen, uutisten ja eOppivan koulutusten avulla.

3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tavoite: ELY-keskusta johdetaan määrätietoisesti ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. ELY-keskukset panostavat henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen. Osaamisen varmistamisessa ja osaamisen kehittämisessä huomioidaan myös muuttuvat asiakastarpeet.

1. Osaamisen kehittäminen/uudistaminen

Toteutetaan toiminnankehittämisen suunnitelmaa. Suunnitelmassa on yksilöity teemoja, joihin tulee panostaa.

Taloudellisten resurssien mukaan henkilöstön osaaminen pidetään ajan tasalla

12.12.2022

Tehtäväkiertoon kannustetaan
Osallistutaan ja järjestetään hallinnonsisäistä koulutusta
Arjen työssäoppimiseen kannustetaan, etä- ja monipaikkainen työ on tuonut paljon osaamista ja uuden oppimisen tarvetta.

2. Liikkuvuuden edistäminen

Henkilöstöä tuetaan monipaikkaiseen ja etätyöskentelyyn (uudenlainen työskentelykulttuuri pandemian jälkeen aineisto)

Virkavapauskäytännöissä tuetaan hakijaa

Uudenlainen työskentelykulttuuri- vakiintunut

3. Valtion työnantajakuvan uudistaminen

Henkilöstön ja henkilöstöryhmien kanssa käydään vuosittain keskustelua toiminnan kehittämisen tarpeesta

Digitaalisuus ja hybridityö ovat muuttaneet mielikuvaa ja tuovat työn tekemisen mahdolliseksi eri paikkakunnalta kuin virasto fyysisesti sijaitsee.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilöstöbarometrin tyytyväisyysindeksi (TA)	>3,6	>3,6	>3,6	>3,6

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät

Tienpidon hankinnan toimivuus ja hankintaprosessin tehostaminen

Pohjois-Suomen kalatalous

Rajajokien (Tenojoki, Näätämönjoki, Tornionjoki) kalataloustehtävät

Maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen hankinta Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten toimialueilla

Arktisten alueiden ympäristöyhteistyön asiantuntijatehtävät sekä Etelämantereen ympäristösuojelun lupa- ja valvontatehtävät

Tien kunnossapitoon liittyvät vahingonkorvausasiat sekä maantiedealueille jätettyjen ajoneuvojen siirtoasiat

Porotalouden kansalliset ja EU-osarahoitteiset tuet*

Tenojoen kalastussäännön toimeenpanotehtävät yhteistyössä Norjan viranomaisten kanssa

Vesienhoidon suunnittelun koordinointi Kemijoen, Tornionjoen ja Teno-Näätämö-Paatsjoen vesienhoitoalueilla

Rajajokisopimuksen toimeenpano yhteistyössä Ruotsin viranomaisten kanssa

Rajavesistösopimuksen toimeenpano yhteistyössä Norjan viranomaisten kanssa

Inarijärven säännöstelysopimuksen toimeenpanotehtävät yhteistyössä Norjan ja Venäjän viranomais-ten kanssa

Yhteistyö Ruotsin ja Norjan kanssa tulvariskien hallinnassa (VNA 659/2010)

Metsämarjojen ja -sienten varastointituet **

Harvaan asuttujen alueiden (HAMA) luontomatkailun tukeminen (kevät 2022, 2 miljoonaa euroa)

Kaivoserikoistumisen koordinaatio yhteistyössä Kainuun ELY-keskuksen kanssa

Rakentamistoimen järjestämisen edistämisen koordinaatiotehtävä (määräaikainen)

* Porotalouden kansalliset ja EU-osarahoitteiset tuet on keskitetty Lapin ELY-keskukseen. Tuet myönnetään Lapista.

**Metsämarjojen ja –sienten varastointituki hoidetaan keskitetysti Lapin ELY-keskuksesta. Lapin ELY myöntää tuen ja valvonta suoritetaan alueilla. ELY-keskus on kysynyt muiden ELY:jen kantaa ja järjestely sopii edelleen kaikille vastanneille ELY:ille.

***Lapin ELY-keskuksen luomuvalvonnassa on mm. Metsähallituksen luomukeruualueita kaikkien ELY:jen alueilta. Lapin ELY on toiminut yhteystahona ko. asioissa ELY:jen välisin sopimuksin. (tämä ei enää ajankohtainen, selvittäjävalvonta on siirtynyt Ruokavirastolle)

5 Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimuksessa asetettuja strategisten tulostavoitteiden toteutumista seurataan poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja osana kunkin hallinnonalan toimialaohjauksen menettelyjä. Tulostavoiteasiakirjassa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tulostavoitteista sovitaan vuodelle 2023 sitovasti. Vuosien 2024–2026 tavoitteista sovitaan alustavasti. Tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

5.1 Liite

ELY-keskusten toimintamenomäärärahaajako.

12.12.2022

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme osaltamme vuoden 2023 tavoitteet. Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiina Korhonen, ylijohaja

Maa- ja metsätalousministeriö

Jaana Husu-Kallio, kansliapäällikkö

Ruokavirasto

Antti-Jussi Oikarinen, pääjohtaja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö

Ympäristöministeriö

Juhani Damski, kansliapäällikkö

Väylävirasto

Kari Wihlman, pääjohtaja

Väylävirasto

Mirja Noukka, toimialajohtaja

Lapin ELY-keskus

Jaakko Ylinampa, ylijohaja

Lapin ELY-keskus

Timo Jokelainen, johtaja

12.12.2022

Lapin ELY-keskus

Marja Perälä, johtaja

	Jako 2022 (pl. kerta- luonteiset, matkat, muut me- not, virkis- tys)	Matkat, muut me- not ja vir- kistys	Palkkaus- ten tarkis- tukset	Toimitila- ja mat- kasäästöt	Ympäristöso- pimuksiin (CAP27) liit- tyvät sopi- muskäsitte- lyt	Monitorointi (CAP27)	Luonnonsuojelu- lain uudistami- sesta johtuvat li- sätehtävät	Vihreän siirty- män vauhdit- taminen	Rahoituskau- den vaihtumi- sen lisäresurs- sit	HE kotoutu- mislain muuttami- sesta, tila- päinen suo- jelu	Muut muu- tokset	MÄÄRÄRAH A YHTEENSÄ
Uusimaa	14 060 741	530 080	322 500	-40 100	73 200	39 900	180 300	525 000	38 200	263 200	0	15 993 021
Varsinais-Suomi	12 816 800	738 020	294 000	-106 400	187 300	64 700	120 100	375 000	97 600	197 400	60 900	14 845 420
Satakunta	2 350 400	124 500	53 900	-15 600	54 400	41 200	0	0	28 400	65 800	0	2 703 000
Häme	6 028 400	203 760	138 300	-25 400	93 500	44 400	180 700	375 000	48 700	131 600	75 000	7 293 960
Pirkanmaa	6 231 000	392 200	143 000	-52 300	82 000	54 800	120 500	450 000	42 700	65 800	0	7 529 700
Kaakkois-Suomi	9 054 100	412 480	207 700	-57 200	47 900	37 400	90 400	75 000	25 000	65 800	0	9 958 580
Etelä-Savo	5 737 459	245 840	131 600	-26 300	92 000	25 500	60 300	0	48 000	65 800	1 013 000	7 393 199
Pohjois-Savo	7 663 600	415 140	175 800	-54 100	132 200	46 600	120 500	150 000	68 900	65 800	0	8 784 440
Pohjois-Karjala	4 097 300	182 060	94 000	-18 600	58 500	26 100	60 300	0	30 500	65 800	60 900	4 656 860
Keski-Suomi	9 505 300	365 560	218 100	-46 400	62 000	33 300	60 300	75 000	32 300	65 800	60 900	10 432 160
Etelä-Pohjanmaa	9 902 600	486 340	227 200	-75 800	31 100	77 900	120 500	825 000	16 200	65 800	0	11 676 840
Pohjanmaa	3 285 200	175 340	75 400	-20 300	82 000	59 000	0	0	42 700	131 600	0	3 830 940
Pohjois-Pohjanmaa	9 188 800	437 260	210 800	-66 900	134 500	61 100	120 500	525 000	70 100	65 800	1 317 800	12 064 760
Kainuu	3 687 200	188 420	84 600	-27 100	30 000	12 500	60 300	75 000	15 600	65 800	0	4 192 320
Lappi	9 360 900	487 920	214 800	-82 200	48 100	18 400	60 300	75 000	25 100	65 800	25 000	10 299 120
KEHA oma toiminta	24 663 200	899 300	565 800	-105 300	0	0	0	0	0	197 400	183 000	26 403 400
KEHA/ELY-keskusten yhteiset menot	36 559 868	0	0	-622 000	391 300	207 200	220 000	571 600	70 000	230 000	592 500	38 220 468
TE-ASPA	5 073 600	0	116 400	0	0	0	0	0	0	0	0	5 190 000
YHTEENSÄ	179 266 468	6 284 220	3 273 900	-1 442 000	1 600 000	850 000	1 575 000	4 096 600	700 000	1 875 000	3 389 000	201 468 188